

розвитку на довгострокову перспективу, внаслідок чого стають стратегічним фактором економічного зростання не тільки підприємства, але і країни.

Для вугільної промисловості України, що характеризується важкими і надзвичайно складними гірничо-геологічними умовами роботи, створення дієвого механізму стимулювання інновацій з оптимальним сполученням «автоматичних» ринкових і прямих державних регуляторів має особливо актуальне значення. У цьому напрямі в галузі проводиться значна робота з відновлення і розвитку нормативно-методичної бази здійснення науково-технічного прогресу у ринкових умовах господарювання з урахуванням галузевої специфіки.

Література:

1. Сміт А. Дослідження про природу та причини багатства народів. М – Л., 1935. – 342 с.
2. Хайек Ф. «Використання знань в суспільстві / The Use of Knowledge in Society. – 1945. – 546 с.
3. Медовников Д., Механік А., Невблаганний рок інновацій, (інтерв'ю з членом-кореспондентом РАН Наталією Івановою), журнал «Експерт», 2008, – №28, – с. 55.
4. Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія / Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук. – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
5. Захарченко В.І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: навч. посібник / В.І. Захарченко, Н.М. Корсікова, М.М. Меркулов – К.: ЦУЛ, 2012. – 448 с.
6. Амоша О.І., Ю.З. Драчук А.І. Кабановта ін. Інституціональне забезпечення інноваційного розвитку вугільної промисловості: Інститут економіки промисловості НАН України. – колективна монографія. – Київ. – 2016. – 210 с.
7. Драчук Ю.З., Н.В. Трушкіна, Г.Є. Беляєва Обсяги інвестування інноваційного розвитку вугільної галузі: реалії і прогнози // Уголь України. – 2015. – Июль-август. – С. 9–16

НАЦІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

В.В. Кандесва, к.е.н., доцент

Одеський національний політехнічний університет
м. Одеса

Тенденції розвитку світової економіки свідчать про важливість технологічного прогресу, науково-технічного співробітництва та пріоритетності інновацій у розвитку економіки. Сьогодні участь держави є необхідною у формуванні якісно нових умов для інноваційної діяльності, а також у стимулюванні інноваційного та науково-технологічного процесу.

Результати аналізу економічного зростання країн-лідерів рейтингів конкурентоспроможності свідчать про необхідність формування та забезпечення розвитку національної інноваційної системи як безальтернативного шляху реалізації системної та послідовної державної політики, спрямованої на активізацію інноваційних процесів, забезпечення технологічного розвитку та оновлення національної економіки [1].

Питання розвитку національної системи та її елементів розглядалися в дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених: А. Гальчинський, В. Геєц, А. Дупрі, К. Ібата-Аренс, Б. Малицький, В. Соловйов, Л. Федулова, Л. Ферлегер, К. Фріман и др.

Загальним для засновників концепції стало розуміння НІС як процесу і результату інтеграції різномірних по цілям і завданням структур, зайнятих виробництвом і комерційною реалізацією наукових знань і технологій в межах національних кордонів (дрібні і великі компанії, університети, наукові інститути), які забезпечуються комплексом інститутів правової, фінансової і соціальної взаємодії, що мають міцні національні корені, традиції, політичні та культурні особливості [2].

Фундаментом національної інноваційної системи є держава, яка створює всебічну підтримку і сприятливі умови для розвитку інноваційних процесів, а підвищення інноваційності сприяє економічному зростанню, розвитку виробництва, формування нових ринків, підвищенню рівня життя населення.

На економічні і політичні умови впливають фактори що відображають специфіку історичного розвитку країни. Це означає, що створити ефективну НІС неможливо не спираючись на досвід інших країн і без чіткого розуміння світових тенденцій.

Сучасний стан НІС України характеризується значними вадами, серед яких основними недоліками є: відрив науки від господарської практики; відсутність програми довгострокового розвитку державного та регіонального рівнів; відсутність механізмів оцінки ефективності державних та регіональних науково-технічних програм; недосконалість законодавчої бази в частині стимулювання інноваційної активності, матеріального та морального стимулювання інтелекту, особливо ВНЗ; спонтанне ініціювання інновацій; відсутність відповідної інноваційної інфраструктури й механізмів комерціалізації науково-технічних розробок; непослідовність, безсистемність і в деякій мірі хаотичне проведення державної політики тощо [3].

Сьогодні, у Україні є можливість вивчати досвід різних країн світу в сфері розвитку інноваційної діяльності, національної інноваційної системи та підтримки цієї діяльності державою. Кожна країна має свій позитивний або негативний досвід в інноваційній діяльності. А результати цього досвіду мають як загальні риси і, так і суттєві відмінності. Досвід і результати інноваційної діяльності країн-лідерів може стати платформою для вироблення подальших дій в розвитку національної інноваційної системи України.

Досвід розвинених країн світу підтверджує, що ключова роль у забезпеченні та належному спрямуванні інноваційного розвитку, формуванні національної інноваційної системи, належить державі, яка встановлює стратегічні цілі, забезпечує ресурсну підтримку, включаючи зокрема бюджетне фінансування, податкове стимулювання, кредитну підтримку тощо. Особливу значимість у процесах функціонування національної інноваційної системи має організація та стимулювання процесів оновлення технологій, передачі наукових розробок із сфери одержання знань у виробництво, що досягається за допомогою розвитку системи освіти, ринку інтелектуальної власності, створення інноваційної інфраструктури, фінансового та податкового стимулювання науково-технічної діяльності тощо [4].

Розглянемо моделі національних інноваційних систем деяких країн-лідерів.

Моделі інноваційних систем Швейцарії та Швеції відрізняються один від одного, але при цьому дозволяють цим країнам залишатися в ряду найбільш інновативних вже протягом ряду років. Сьогодні швейцарська інноваційна система представлена наступним чином: це безліч розвинених центрів інноваційного розвитку, що функціонують в кантонах, між якими існує сильна конкуренція щодо залучення стартапів в області медицини і біотехнологій, в сфері розробки екологічно чистих технологій видобутку енергії. [5].

Інноваційна система США включає в себе три взаємопов'язаних ланки: університети; національні лабораторії, величезні інститути, зайняті будь-яким напрямком прикладної науки; інноваційні кластери [6].

Формування НІС Японії здійснювалося за допомогою послідовного переходу від переважного імпортування передових зарубіжних технологій і ноу-хау до опори на власні оригінальні розробки і науково-технічні досягнення на основі вітчизняних фундаментальних досліджень. Пріоритетами в НІС Японії є: 1) нові системи; 2) інформатика і зв'язок; 3) нанотехнології і матеріали; 4) технології збереження навколишнього середовища. У цих сферах, можливі проривні новітні рішення, комерціалізація яких дасть інноваторам серйозні переваги перед конкурентами [7].

У Великобританії одним із пріоритетних стратегічних цілей державного управління є перетворення Великобританії «в кращу з усіх країн світу для здійснення інноваційного бізнесу». Ця мета була сформульована в доповіді під назвою «Інноваційна нація», з яким керівник Департаменту з інновацій, університетам і кваліфікації (Department for Innovation, Universities&Skills – DIUS) виступив в парламенті в березні 2008 р.

Особливість НІС Китаю полягає в тому, що історично держава відіграє визначальну роль у розвитку китайської інноваційної системи. Національні програми з досліджень і розробок, різні довго- і короткострокові плани є важливими інструментами впливу держави на науково-технологічний розвиток Китаю [8].

Як ми можемо бачити, кожна країна обирає свій шлях розвитку національної інноваційної системи, в залежності від ресурсів, якими вона володіє. Не може існувати єдиного шляху в інноваційному розвитку країни, також як і немає ідеальної національної інноваційної системи. Кожна модель національної інноваційної системи має свої переваги і недоліки. Основними факторами, що забезпечують високий рівень інноваційності, є державна інноваційна політика, державне стимулювання і фінансова підтримка інноваційної діяльності, створення центрів інноваційного розвитку, підтримка НДДКР, професійна підготовка кадрів, вдосконалення нормативно-правового забезпечення.

Національна інноваційна система це сукупність заходів, які формують платформу для створення, розвитку, використання, накопичення і комерціалізації науково-технічних знань. Визначальним фактором ефективного розвитку інноваційної економіки є повнота процесу від створення до комерціалізації інновацій і щільності взаємодії між університетами та виробництвом при нормативно-правовому забезпечення та фінансової підтримки держави.

Аналізуючи досвід країн, з успішно розвинутою економікою і національної інноваційної системою, можна відзначити, що їх ефективність розвитку заснована на нових знаннях і їх застосування в соціально-економічному розвитку. Так як знання самі по собі не визначають економіку, особливу роль в процесі діяльності НІС розвинених країн грає механізм передачі знань у виробництво. Цьому сприяє така інфраструктура, як технопарки, бізнес-інкубатори, телекомунікаційні мережі, консалтингові фірми, центри трансферу технологій в університетах і ін.

Сьогодні, коли технологи впевнено займають передові позиції, інновації є найважливішим фактором економічного зростання, кожної країни. Накопичений світовий досвід в сфері інноваційного розвитку має бути взятий на озброєння країнами, які обрали цей шлях. На сучасному етапі основною перешкодою в розвитку національної інноваційної системи України залишається проблема слабого фундаменту для створення умов затребуваності знань і інновацій. З огляду на світовий досвід країн з розвинутою економікою в сфері інноваційної діяльності та потенціал України, для створення сприятливих умов в основі повинні знаходитися принципи структурні реформи і системний підхід у розвитку і зміцненні національної інноваційної системи. Використовуючи передовий світовий досвід необхідно рухатися в наступному напрямку:

- удосконалення законодавчої та нормативно-правової бази в сфері інноваційної діяльності, так як уряд грає головну роль в підтримці інновацій;
- фінансування інноваційної діяльності, як з державних, так і з приватних джерел;
- достатнє фінансування навчання, науки і досліджень, так як знання є суспільним надбанням;
- зміцнення зв'язків між університетами та виробництвом, дасть можливість використовувати результати досліджень і забезпечити комерціалізацію інновацій.

Таким чином, раціонально побудована національна інноваційна система, при активній підтримці держави і ефективному взаємодія університетів і виробництва, дозволить нам бути інноваційною державою з розвинутою економікою.

Література:

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 680–р "Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.in.gov.ua/index.php?get=55&law_id=290/
2. Кондратьева Е.В. Национальная инновационная система: теоретическая концепция. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.schumpeter.ru/article.php?book=concept&id=8>
3. Регіональна інноваційна система : теорія і практика : монографія / Під ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка. – Х.: ІНЖЕК. – 2011. – 688 с.
4. Варналій З. С. Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення: монографія / З. С. Варналій, О. П. Гармашова. – К.: Знання України, 2013. – 387 с.
5. Яберг С. Где истоки швейцарского духа инноваций? //International Service of the Swiss Broadcasting Corporation. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.swissinfo.ch/rus/detail/content.html?cid=34934430>.
6. Рыхтик М.И., Корсунская Е.В. Национальная инновационная система США: история формирования, политическая практика, стратегии развития Международные отношения. Политология. Регионоведение Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского, 2012, № 6 (1), с. 263–268.
7. Национальная инновационная система Японии Е. Ф. Авдокушин [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.nitpa.org/nacionalnaya-innovacionnaya-sistema-yaponii-e-f-avdokushin/>
8. Гавловская Г.В. Национальные инновационные системы: зарубежный опыт. Бизнес в законе. Экономико-юридический журнал, 3: 2013. – с. 164–168.

РОЛЬ ОРГАНИЗАЦИОННЫХ ОТНОШЕНИЙ В УПРАВЛЕНИИ

Н.А. Скрипник, ст. викладач

Д.В. Гранатырь

Одеський національний політехнічний університет
м. Одеса

С учётом проводимых в Украине экономических реформ одним из ведущих показателей стратегического развития предприятия является отношение руководства к кадровому потенциалу (КП). Очевидно, что для этого ВУЗы и предприятия должны совместно формировать высококвалифицированных специалистов – элементов систем КП. При этом необходимо создание стимулирующих факторов для эффективной работы и модификация системы управления кадровым потенциалом [1].

В современном менеджменте на первый план выходит человеческий фактор производства, в особенности – ее персонал. Поэтому руководители предприятий уделяют достаточно много внимания отбору персонала и построения команды На предприятиях складывается новый взгляд на организационные отношения в управлении, которые занимаются изучением, определением и внедрении индивидуального потенциала сотрудников.

Организационные отношения – это взаимодействие или противодействие между элементами структуры внутри или вне её, при создании, функционировании, реорганизации и разрушении организации. Благодаря знаниям в этом вопросе, и правильном их использовании, можно выделить наиболее эффективную модель управления в организации [2]. Проблема взаимоотношений персонала стала более актуальной в связи с развитием рыночных отношений, которые требуют детального научного и практического разбора этой темы.

Рассмотрим факторы, которые имеют особое влияние на поведение сотрудников:

- мотивация;
- индивидуальные особенности человека;
- межличностное общение и характер;